

Berichten

Verenigingsverslagen en mededelingen

SCRIPTIEPRIJS

Ingesteld door de Nederlandse Vereniging van Tandartsen, de Stichting voor Wetenschappelijk Tandheelkundigen Arbeid en de Stichting Backer Dirks Fonds

1. Inleiding

De Nederlandse Vereniging van Tandartsen, de Stichting voor Wetenschappelijk Tandheelkundigen Arbeid en de Stichting Backer Dirks Fonds zullen eenmaal per jaar een prijs uitreiken aan de student(e) die in het voorafgaande academische jaar de beste scriptie heeft geschreven. Deze scriptieprijs dient ter ondersteuning van oorspronkelijke initiatieven van enthousiaste aanstaande collegae en ter stimulering van het onderzoek in de tandheelkunde.

2. Scriptieprijs

De prijs omvat:

- Een geldbedrag van f 750.00.
- Het lidmaatschap van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen voor de periode van één jaar.
- Gratis deelneming, gedurende één jaar, aan de cursussen van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen en van de Stichting WTA.
- Een abonnement op het Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde voor één jaar.
- Bekendmaking in het Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde.

Indien de scriptie is geschreven door twee of meer studenten zal (zullen) de mede-auteur(s) dezelfde prijsonderdelen ontvangen, met uitzondering van het geldbedrag. Dit bedrag wordt dan verhoogd tot f 1000,- en verdeeld onder de auteurs.

In uitzonderlijke gevallen kunnen twee scripties worden bekroond met een scriptieprijs. Scriptiebegeleiders komen niet in aanmerking voor de prijs.

3. Richtlijnen

Het scriptie-onderwerp kan betrekking hebben op:

- Eigen onderzoek.
- Een literatuurstudie (kritische beschrijving van de stand van zaken op een bepaald terrein).
- Een nieuw ontwikkelde theorie of een theoretisch model (waaruit een nieuwe benaderingswijze blijkt van een bepaald gebied).

Het scriptie-onderwerp moet tandheelkundig van aard zijn of te maken hebben met een randgebied van de tandheelkunde.

Als meest wenselijke vorm van de scriptie dient aansluiting te worden gezocht bij de gangbare indeling van wetenschappelijke publikaties, te weten:

- Inleiding met probleemstelling.
- Materiaal en methode.
- Resultaten.
- Discussie.
- Samenvatting/conclusie/slotopmerkingen.

Degenen die wensen mee te dingen, dienen hun door de studieleiding goedgekeurde scriptie (in drievoud, getypt) uiterlijk in de maand september 1989 in te leveren bij het secretariaat van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen, Koningslaan 103, 3583 GS Utrecht.

4. De beoordeling

Ter beoordeling van de scripties wordt een beoordelingscommissie ingesteld. De besturen van de drie organisaties wijzen elk een beoordelaar aan. De drie beoordelaars kiezen uit hun midden een voorzitter. Bij de beoordeling zullen de volgende criteria worden betrokken:

- De oorspronkelijkheid (nieuwe ideeën, nieuwe benadering).
- Het belang of de toepasbaarheid voor de praktische tandheelkunde of voor het onderzoek in de tandheelkunde.
- De stijl, het taalgebruik en de helderheid/duidelijkheid.

5. De prijsuitreiking

Tijdens de voorjaarsvergadering 1990 zal door de voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen worden meegedeeld wie de scriptieprijs zal (zullen) ontvangen. De feitelijke uitreiking zal plaatsvinden tijdens de eerste daarop volgende WTA-cursus.

Binnenland

FDI AMSTERDAM 1989

Aankondiging symposium 'Women in Dentistry' d.d. 4 september 1989

Tijdens het Wereldjaarcongres van de Fédération Dentaire Internationale zal in de Blauwe Zaal van het RAI-Congrescentrum op maandag 4 september a.s. (aanvang 14.30 uur) het symposium 'Women in Dentistry' worden gehouden, onder het motto 'Any room at the top?'

Er zal een overzicht worden gegeven van de carrière van vrouwelijke tandartsen in de universiteit (door Karen Ahlberg, G.B.), in het onder-

zoek (door Joyce Rees, V.S.), in de algemene praktijk (door Shelagh Farrell, G.B.), in ontwikkelingslanden (door Caroline Kaunda Mmembe, Zambia) en in (inter)nationale organisaties (door Leila Telivuo, Finland).

Het symposium wordt voorgezeten door Barbara M. van Amerongen en Margaret Seward (G.B.).

Er is een crèche open van 14.00 tot 16.30 uur.

POSTACADEMISCH ONDERWIJS TANDHEELKUNDE

Cursussen in de maand juni

Hieronder volgt een herinnering aan de cursussen die in de maand juni onder auspiciën van het *Orgaan Post-academisch Onderwijs Tandheelkunde*, worden gegeven. Voor uitvoerige informatie wordt op deze plaats verwezen naar het 'blauwe' *Kursusprogramma 1988/1989*.

ACTA¹⁾ Acupunctuur, 2 juni 1989.

ACTA De moeilijke prothese(patiënt), 9 juni 1989.

KUN Diagnostiek en behandelingsplanning voor de sterk gemutileerde dentitie, 16 juni 1989.

¹⁾ Onder auspiciën van de Ned. Artsen Acupunctuur Vereniging.

ZIEKENFONDSWET

Wijziging Besluit farmaceutische hulp ziekenfondsverzekering

De staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur heeft besloten dat met ingang van 1 mei 1989 ziekenfondsverzekerden ook recht hebben op de verstrekking van de volgende zogenaamde drogisterij-artikelen (met een wezenlijk sociaal-medische betekenis): natriumfluoride tabletten (0,56 mg), Protectfluor tabletten (0,56 mg) en Zymafluor tabletten (0,56 mg).

GENEESMIDDELENBULLETIN (GEBU)

Dankzij de medewerking van onder meer de Nederlandse Vereniging van Tandartsen en de uitgever van dit tijdschrift Wegener Tijn Tijdschriften Groep bv, zullen de abonnees van het Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde voortaan het Geneesmiddelenbulletin maandelijks als bijsluiter ontvangen.

Overweging van deze nieuwe opzet is dat het uitgeven van het Geneesmiddelenbulletin, bij een terugtrekkende overheid, niet meer als een specifieke taak van het ministerie van Welzijn,

Volksgesondheid en Cultuur kan worden gezien. Wel zal de overheid participeren in het bestuur van de stichting Geneesmiddelenbulletin (i.o.) die voortaan de uitgave verzorgt. De voornaamste taak van de overheid is in de nieuwe situatie het waarborgen van de onafhankelijkheid van het blad.

Niet-abonnees die het Geneesmiddelenbulletin willen blijven ontvangen, kunnen zich van toezending verzekeren voor de kostprijs van f 45,00 per jaar (in Nederland).

STAATSTOEZICHT OP DE VOLKSGEZONDHEID

Commissie Buitenlandse Tandartsen

Het secretariaat van de *Commissie Buitenlandse Tandartsen* is per 13 februari 1989 overgebracht naar de Directie Gezondheidszorg, Beroepen en Opleidingen van het Ministerie van WVC, Sir Winston Churchillaan 366, 2285 SJ Rijswijk. Een en ander is geschied in het kader van de bedrijfsreorganisatie binnen de Geneeskundige Hoofdingspectie van de Volksgesondheid. Als secretaris is de heer Mr. Ir. R. Storm benoemd.

PROMOTIES

A. A. R. Taverne

Op donderdag 13 april 1989 promoveerde de heer A. A. R. Taverne tot doctor aan de rijksuniversiteit te Utrecht op een proefschrift getiteld: 'Study on the role of collagen in tooth eruption'.

Promotoren waren wijlen Prof. Dr. G. J. M. Th. Tonino en Prof. Dr. N. E. A. Myrberg, terwijl Dr. B. K. B. Berkovitz (Londen) en Dr. T. van den Bos als copromotoren optraden.

L. A. J. van Loon

Op vrijdag 21 april 1989 promoveerde de heer L. A. J. van Loon tot doctor aan de Universiteit van Amsterdam op een proefschrift getiteld: 'Allergic contact stomatitis to metals in dentistry'.

Promotoren waren Prof. Dr. C. L. Davidson en Prof. Dr. Th. van Joost (hoogleraar in de Dermatologie aan de Erasmus Universiteit te Rotterdam) en copromotor was Dr. J. D. Bos.

NATIONALE COMMISSIE AIDSBESTRIJDING

Aankondiging symposium AIDS Montreal '89

Op vrijdag 23 juni a.s. organiseert de Nationale Commissie AIDS-Bestrijding het symposium AIDS Montreal '89 in de Jaarbeurscongreszaal te Utrecht. Op het symposium zullen Nederlandse deskundigen een overzicht geven van de recente ontwikkelingen zoals die van 4-9 juni 1989 gepresenteerd zijn in Montreal, Canada.

De volgende onderwerpen zullen aan de orde komen: epidemiologie, virologie, preventie, so-

ciale en juridische aspecten, asymptomatische HIV-infectie, modellen over zorgverlening, symptomatische HIV-infectie, drugs.

Informatie over het programma en inschrijving kan worden ingewonnen bij de Nationale Commissie AIDS-Bestrijding, Polderweg 92, 1093 KP Amsterdam (tel. 020-93 94 44).

Buitenland

MEDISCHE FACULTEIT VAN DE RWTH AAKEN

Aankondiging klinische cursus 'Implantologie'

De prothetische afdeling van de medische faculteit Aken, W. Duitsland organiseert op zaterdag 10 juni een cursus 'Implantologie'. Het thema van deze cursus is 'Een update in prothetische, chirurgische, parodontale en radiologische aspecten van de klinische implantologie'. De bijeenkomst staat onder leiding van Prof. Dr. Hubertus Spiekermann en Drs. Sascha A. Jovanovic. Aan de orde komen de theoretische achtergronden in de orale implantologie, recente ontwikkelingen in de behandeling van partieel en volledig edentate patiënten, demonstraties van patiënten met verschillende implantaat-suprastructuren, een eerste en tweede fase implantaat-operatie via televisiecircuits en prothetische en chirurgische fantoomoefeningen door cursisten. Inschrijving geschiedt volgens volgorde van binnenkomst van aanmelding. Inl. Fr. U. Olefs, telefoon 09-49-241-8088240.

WORLD CONGRESS ON IMPLANTOLOGY AND BIOMATERIALS

Verslag van het congres te Parijs d.d. 8-11 maart 1989

Met een deelnemersaantal van ca. 800 personen uit 50 landen werd het congres op 8 maart jl. geopend. Door Roberts (V.S.) werd, na de openingsceremonie, een inleiding gehouden over algemene principes van botfysiologie bij implantatie. Om een goede fixatie van implantaten in bot te bewerkstelligen dient er volgens hem een aantal voorwaarden te worden voldaan. Deze voorwaarden zijn: preparatie in bot met lage snelheid en hoge druk, en voldoende irrigatie; zo beperkt mogelijk afschuiven van het periost; omzichtige behandeling van het bot en de zachte weefsels; goede, primaire stabilisatie in bot; volledige omsluiting van het implantaat door bot; voldoende lange genezingsperiode; niet belasten gedurende drie tot vier maanden.

Voorts is uit onderzoek bij ratten gebleken dat

in de periode na plaatsen, een complete 'remodelling' van het bot rond de implantaten optreedt. Dit houdt in dat het bot rondom implantaten volledig door nieuw bot wordt vervangen. Bij ratten blijkt dit ombouwproces plaats te vinden tussen de tweede en zesde week na plaatsen. In de zesde tot de 18e week vindt verdere maturatie van het bot plaats. Bij mensen gaat dit metabolisme driemaal zo langzaam, waardoor de 'remodelling' plaatsvindt in de periode tussen zes weken en drie maanden na plaatsen. Hij acht deze termijn dan ook de meest kwetsbare periode van het genezingsproces na plaatsing van implantaten. Om de mate van contact tussen bot en implantaat te kunnen bepalen, werd door Roberts de techniek van de microradiografie – vergeleken met andere microscopische technieken – als betrouwbaarder omschreven. Immers bij microradiografische technieken wordt de mate van mineralisatie bepaald. Bij vergelijkende onderzoeken van dezelfde coupe werd met histologische technieken 40% botcontact gemeten en slechts 10% botcontact met microradiografie. Zijn stelling was dan ook dat de histologische interpretaties hogere percentages botcontact suggereren dan er in werkelijkheid botcontact aanwezig is. Bij zijn beoordeling maakt hij een indeling in drie categorieën: *direct* botcontact, indien er geen spleet tussen bot en implantaat aanwezig is; *dicht* botcontact bij een spleet van <50 µm en *onvoldoende* botcontact bij een spleet van >50 µm. Opvallend was dat bij gebruik van hetzelfde materiaal, doch in afwijkende vorm, er verschillen bleken te bestaan in de mate van botcontact. Eveneens verrassend was het feit dat bij zijn onderzoeken geen verschil in de mate van botcontact werd gevonden tussen implantaten die werden belast en implantaten die onbelast werden gelaten.

Na de algemene inleiding van Roberts werden gelijktijdig lezingen, presentaties van posters, demonstraties en table clinics gehouden. Door het grote aantal lezingen kunnen hier slechts enkele zaken puntsgewijs worden weergegeven.

Door Albrektsson (Zweden) werd verslag gedaan van een onderzoek waaruit bleek dat het succespercentage bij bestraalde patiënten – vergeleken met niet-bestraalde patiënten – slechts 10% lager lag. Hij concludeerde hieruit dat bestraling op zich geen contra-indicatie hoeft te zijn voor het plaatsen van implantaten. Wel geeft hij er de voorkeur aan deze patiënten niet in de particuliere praktijk, maar in centra te behandelen. Een ander interessant onderzoek was een onderzoek naar het verschil in eindresultaat tussen implantaten die met grote kracht op hun plaats zijn gebracht en implantaten die onder zeer geringe druk zijn geplaatst. Hierbij bleek dat de met grote kracht geplaatste implantaten aanvankelijk een betere retentie in het bot hadden. Deze retentie nam echter met de tijd af. Bij de met geringe kracht geplaatste implantaten was aanvankelijk de retentie gering, maar na enige weken toe tot een viervoudige waarde ten opzichte van de met kracht geplaatste implantaten.

In een Nederlandse bijdrage werd door Gelhard verslag gedaan van een proefdieronderzoek

bij Beagles, waarbij holle titaniumimplantaten werden geplaatst die waren voorzien van een 'slow-release'-systeem dat de afgifte verzorgt van een antibioticum (Gentamycine). Door de afgifte hiervan kan het genezingsproces ontstekingsvrij verlopen.

Tatum Jr. (V.S.) gaf in zijn lezing een overzicht van de diverse mogelijkheden om kaakgedeelten, waarin eigenlijk geen implantaties mogelijk zijn, zodanig voor te bereiden dat zij alsnog geschikt worden voor de plaatsing van implantaten. De mogelijkheden liepen uiteen van het ophogen van kaakbot tot het verhogen van de sinusbodem met bottransplantaten. Zelfs het geheel vrijprepareren van de n. mentalis en vervolgens naast de kaak leggen in hydroxylapatiet – waardoor het resterende deel van de onderkaak kan worden gebruikt – werd beschreven. Bij een zeer smalle processus van de bovenkaak werd de processus overlans gespleten, de implantaten geplaatst en de resterende defecten opgevuld met HA-korrels.

Samengevat: een goed georganiseerd congres met voordrachten van zeer wisselende kwaliteit, met naast de voordrachten veel belangstelling voor de table clinics en exposities, doch onvolledige tot hun recht komende presentaties van posters.

T. B. F. M. Gelhard, Roden

Agenda

Data der voornaamste wetenschappelijke congressen en vergaderingen in binnen- en buitenland.

* Eerste vermelding

1989

Binnenland

Donderdag 18 mei

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal (nummer 55) van het Gebouw voor klinische tandheelkunde, Philips van Leydenlaan 25, Heyendaal, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur.

Vrijdag 19 mei

Seminar 'Drempels weg bij de tandarts', Ivoren Kruis i.s.m. Ver. tot Bev. der Tandheelkundige Gezondheidszorg voor Gehandicapten, Ouwehand Congrescentrum, Grebbeweg 109, Rhenen. Inl. mw. R. Claessens, tel. 010-411 9075).

Zaterdag 20 mei

Stichting 'Four Handed': 3e Landelijke ontmoetingsdag tandartsassistenten, De Flint, Amersfoort. Inl. mw. A. Schimmel, Piet Joubertstraat 39, 7315 AT Apeldoorn (tel. 055-22 31 54).

Dinsdag 23 mei

Studie-avond Ned. Ver. van Homeopatische

Tandartsen, Beatrixgebouw, Jaarbeurs, Utrecht. Aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 27 mei

Symposium 'Aspecten van moderne anesthesiologie en intensive care'. Sprekers; Dr. P. C. Makkes, Mw. Drs. E. C. M. Bouvy-Berends. Thema: 'Tandarts trekt aan anesthesist'. Jaarbeurs, Utrecht. Aanvang 9.30 precies. Inl. Dr. F. M. Werner (tel. 080-569911).

Zaterdag 27 mei

Voorjaarsvergadering Ned. Ver. voor Endodontologie. ACTA, Louwesweg 1, Amsterdam-Slovertvaart. Onderwerp: Biologische aspecten van chirurgische endodontie. Inl. secr. R. Fransman, Comeniusstraat 441, 1065 BV Amsterdam (tel. 020-17 43 69).

Maandag 29 mei – vrijdag 7 juli

Basiscursus Acupunctuur, Hwa To Acupuncture Centre, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Inl. mw. Y. ten Hoeve, tel. 050-633037/638000.

Dinsdag 30 mei

Stichting Voeding Nederland: symposium 'Voedselveiligheid; van teelt tot consument', Jaarbeurscongrescentrum, Utrecht. Inl. mw. L. A. Meulenbroek-van Wezel, Groenestein 9, 9301 TP Roden (tel. 05908-16043).

Dinsdag 6 juni

Klinische avond voor tandartsen in het Ignatiusziekenhuis te Breda. Onderwerp: De sinus maxillaris. Aanvang 20.15 uur. Inl. K. van Keimpema, Stationsstraat 44, 5121 ED Rijen (tel. 01612-3711/4756)

* Dinsdag 13 juni

Klinische avond voor tandartsen van Den Haag en omstreken bij Neodent, Willem Dreespark 206 te Den Haag. Onderwerp: Haagse activiteiten op een bijzonder vlak. Aanvang 20.00 uur. Inl. mw. A. P. Boerendonk, Van Bleiswijkstraat 166, 2582 LJ Den Haag (tel. 070-52 22 23).

* Vrijdag 23 juni

Symposium 'AIDS Montreal '89', Nationale Commissie AIDS-Bestrijding, Jaarbeurs Congreszaal te Utrecht. Aanvang 9.00 uur. Inl. Nationale Commissie AIDS-Bestrijding, Polderweg 92, KP Amsterdam (tel. 020-93 94 44). (Zie ook rubriek Binnenland.)

Zaterdag 2 - vrijdag 8 september

77e Wereldjaarcongres F.D.I., annex jubileumcongres NMT en IDEA-vakbeurs, Internationaal Congrescentrum RAI, Amsterdam.

Vrijdag 8 - zondag 10 september

1e Int. congres Ned. Ver. voor Orale Implantologie, Marriott Hotel, Amsterdam. Inl. H. Strooker, tel. 023-27 73 88.

* Vrijdag 15 – zaterdag 16 september

Dutch Medical Athletics Association: seminar 'Beweging door patiënten' en WK Marathon voor medici, Sportcentrum Papendal, Arnhem.

Inl. Stichting Arts en Beweging, postbus 85968, 2508 CR 's-Gravenhage (tel. 070-61 74 41).

Zaterdag 16 september

Cursus 'De open beet' (orthodontische en kaakchirurgische aspecten), afd. Mond- en kaakchirurgie en afd. Orthodontie KUN. Inl. mw. J. Koot, congresbureau KUN, postbus 9111, 6500 HN Nijmegen.

Dinsdag 26 september

Studie-avond Ned. Ver. van Homeopatische Tandartsen, Beatrixgebouw, Jaarbeurs, Utrecht. Aanvang 20.00 uur.

Dinsdag 10 oktober

Algemene Ledenvergadering Ned. Ver. van Homeopatische Tandartsen, Beatrixgebouw, Jaarbeurs, Utrecht.

Vrijdag 27 oktober

Najaarsvergadering Ned. Tandheelkundig Genootschap.

Dinsdag 31 oktober

Klinische avond voor tandartsen in het Ignatiusziekenhuis te Breda. Onderwerp: Precisieverankering van partiële en volledige prothesen. Aanvang 20.15 uur. Inl. K. van Keimpema, Stationsstraat 44, 5121 ED Rijen (tel. 01612-3711/4756).

* Dinsdag 31 oktober

Stichting Voeding Nederland e.a.: symposium 'Vetten in en uit de voeding', Jaarbeurs Congrescentrum, Utrecht. Inl. mw. L. A. Meulenbroek-van Wezel, Groenestein 9, 9301 TP Roden (tel. 05908-16043).

Vrijdag 3 – zaterdag 4 november

33e Najaarsvergadering Ned. Ver. voor Mondziekten en kaakchirurgie, Motel Akersloot, Alkmaar. Thema: De nervus centraal. Inl. J. Schoen, Nesdijk 25, 1861 MG Bergen (NH) (tel. 02208-94981).

Dinsdag 7 november

Studie-avond Ned. Ver. van Homeopatische Tandartsen, Beatrixgebouw, Jaarbeurs, Utrecht. Aanvang 20.00 uur.

* Vrijdag 10 november

Dr. G. J. van Hoytema-Stichting Twente: cursus 'Orthodontie in de algemene praktijk', Gebouw 'De Vrijhof', Universiteit Twente. Inl. secr. van Hoytema Stichting, postbus 89, 7500 AB Enschede (tel. 053-89 24 09, tussen 08.30 en 11.30).

Donderdag 16 – zaterdag 18 november

The 4th Biennial Congress of the European Society of Endodontology, Tropeninstituut, Amsterdam. Thema: Issues about Tissues. Inl. H. W. Kersten, Amsterdamseweg 310, 1182 HP Amstelveen (tel. 020-45 97 94).

* Vrijdag 17 november

Jubileumcongres Dr. Daniel den Hoed Kliniek. Thema: Oncologie en tandheelkunde; vroegdiagnostiek - multidisciplinair, Intel Hotel te Rot-